

Q&A engangsartikler i kontakt med mat

1. Hva er en svanemerket engangsartikkel i kontakt med mat?

En svanemerket engangsartikkel i kontakt med mat omfatter produkter beregnet til å være i kontakt med mat i relativt kort tid og som er ment for engangsbruk. Eksempler på produkter som kan merkes er take-away emballasje som kaffekopper, pizzakartonger, beholdere og papir til innpakning av mat, engangsservise som kopper/glass, tallerkener, bestikk og sugerør, poser og film til innpakning av mat som brødposer, fryseposer, poser til frukt og grønt, kaffe- og tefiltre og tannstikkere. Produktene som merkes skal bestå av en høy andel fornybar råvare og er mulige å materialgjenvinne i dagens materialgjenvinningssystemer.

2. Hvorfor merker ikke Svanen rene plastprodukter i komposterbar plast som PLA?

Svanen støtter på generelt grunnlag utvikling av alternativer til fossil plast, herunder komposterbare biopolymerer som PLA. Men i hvert kriteriesett vil Svanen se på miljøpåvirkningen til de aktuelle produktene som kan merkes. Engangsartikler i kontakt med mat gir opphav til store mengder avfall og Svanen har derfor vurdert at avfallsfasen er en viktig parameter i en engangsartikkels livssyklus. Med det økte fokuset på sirkulær økonomi anses det viktig at en svanemerket engangsartikkel kan materialgjenvinnes. Komposterbar plast som PLA er ikke ønsket i anleggene for kompostering eller biogass, da de skaper problemer i anleggene og for det ferdige produktet. Komposterbar plast kan også skape problemer i resirkuleringsanleggene for plast. I praksis fins det derfor ikke en egnet avfallsvei for komposterbar plast i dag. Dersom avfallssystemene endrer seg slik at komposterbar plast kan håndteres, vil Svanen vurdere endringer i kravet.

3. Hvordan ser Svanen på biopolymerer som er biobasert ved hjelp av massebalanse?

Massebalanse i dette tilfelle er blanding av fossil og fornybar råvare i starten av produksjonsprosessen med matematisk allokering av den fornybare råvaren til sluttproduktet som dermed selges som biobasert. Svanen stiller krav om at en svanemerket engangsartikkel i all hovedsak skal bestå av fornybare råvarer. Svanen anser derfor at plastprodukter faktisk må være biobaserte. Det betyr at massebalansemetoden ikke vil godkjennes for produkter som kun består av plast. For plast brukt som belegning på papir/papp/kartong eller som inngår som en liten del av produktet, f.eks. et plastvindu i en brødpose, vil derimot Svanen godkjenne bruk av massebalansemetoden. Det er begrenset med tilgang på biobasert plast og det er viktig å stimulere til økt etterspørsel etter biobasert plast. Svanen anerkjenner at utfasing av fossile råvarer i kompliserte produksjonsprosesser vil ta tid, og da er bruk av massebalanse et steg i riktig retning.

4. Svanen og materialgjenvinning

En svanemerket engangsartikkel skal være både biobasert og mulig å materialgjenvinne. Svanen vil bidra til den sirkulære økonomien og økt utnyttelse av ressursene. Forbrenning med energiutnyttelse anses ikke som materialgjenvinning. Dette fokuset i kriteriene vil føre til enkelte begrensninger i hvilke produkter og materialer som kan merkes og inngå i en svanemerket engangsartikkel. Komposterbar bioplast kan ikke håndteres eller er ønsket i de materialgjenvinningssystemene som fins i Norden i dag og plastprodukter i komposterbar plast kan dermed ikke merkes. Det stilles også begrensninger på mengden uorganiske fyllstoffer i plast, da for mye fyllstoffer kan føre til at platen synker i gjenvinningsanleggene og dermed går til forbrenning i stedet for materialgjenvinning. Svarte

plastprodukter er også vanskelig å materialgjenvinne da anleggene har problemer med å sortere ut slik plast slik at den heller går til forbrenning. Svanemerkete engangsartikler i plast kan derfor ikke være svarte.

5. Resirkulert materiale

Resirkulert papir/papp/kartong kan ikke inngå i en svanemerket engangsartikkel. Dette skyldes stor usikkerhet knyttet til kjemikalier som fins i resirkulert papir/papp/kartong. Disse kjemikaliene kan ha problematiske helse og miljøegenskaper og eksempler på stoffer er mineraloljer, ftalater, bisfenol A og andre kjemikalierester fra f.eks. lim og trykkfarger.

Men Nordisk Miljømerking er generelt positive til å bruke resirkulert materiale. I en rapport fra Nordisk Ministerråd om klimagevinst med resirkulert material kommer det fram at resirkulert plast kan medføre en betydelig lavere miljøbelastning sammenlignet med produksjon av jomfruelig materiale. Dette, sammen med ønske om å stimulere til økt utnyttelse av ressursene og bidra til den sirkulære økonomien, gjør at Nordisk Miljømerking åpner opp for å merke produkter av resirkulert plast. For plast fins det også et bedre regelverk. Nordisk Miljømerking krever at resirkulert plast som skal brukes skal være godkjent i henhold til forordning 282/2008 om resirkulert plast i kontakt med mat. Det betyr at platen skal komme fra en prosess som er på en liste over godkjente resirkuleringsprosesser. Denne listen over godkjente resirkuleringsprosesser er per dags dato ikke publisert. Det betyr at en svanemerket engangsartikkel per i dag ikke kan inneholde resirkulert plast, men pga usikkerhet knyttet til kjemikalier i resirkulert plast ønsker Nordisk Miljømerking å ha et strengt krav og håper at denne listen snart vil bli publisert.